

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sertum Rutaceum Domûs Saxonicae Insigne

**Starck, Christoph Heinrich
Rechenberg, Adam**

Lipsiae, 1664

VD17 VD17 12:144264V

Lemniscus I

[urn:nbn:de:bsz:31-131177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131177)

bimus Lemniscis ex ferto hocce prominulis. Definitiones enim, five sint perfectæ five imperfectæ, persequi tanquam *ωερδσεις* immediatas ad scientiam, sapientis est. *Scalig. Lib. I. de Plantis p. 210.*

LEMNISCUS I.

Sertum Rutaceum Domûs Saxonicæ est insigne.

I.

Fasciola.

§. 1. *Domûs Saxonica descriptio.* §. 2. *Insignium Etymologia latina & germanica. Origo, Germanicorum imprimis insigne, bellica.* §. 3. *Insignium Definitio.* §. 4. *Distinctio varia. Hoc loco in vulgaria & Ducalia, in partialia & totalia, in officii & dignitatis. Ruta ad Ducalia & partialia pertinet. Officii Electoralis insigne, sunt duo Gladii. Dignitatis Ducalis insignia jam olim splendida. Varia*

II.

Flosculi.

S. I. Duo hic explananda sunt: Unum est *Domus Saxonica* tanquam subjectum, & alterum *Insigne* ejus tanquam Adjunctum. Etenim quæquam negari nequit *Anbaldinam Domum* sibi quoque *Sertum hoc Rutaceum* vendicare: Mihi tamen cum Ea impræsentiarum nihil est negotii, cum potissimum de *Saxonica* agere constituerim, pauca duntaxat de illa inferius delibaturus. Per *Domum* autem *Saxonica* intelligimus *Serenissimam illam Familiam*, quæ per tot secula titulo *Ducum Saxonie* gavisa est: in cujus incunabula ut hic prolixius inquiram, eaque acciam, neque ætas, neque chartæ angustia permittit. Exequatur iter hoc is, qui iudicii confirmatoris, & cui de meliore luto finxit præcordia Titan. Ego hoc tantum addo quod ad meum facit institutum. Nimirum postquam exautorato *Heinrico Leone Ducalis hæc Saxonie dignitas* ad *BERNHARDUM* devoluta fuit, descenderunt ab ipso trini *Alberti* & trini *Rudolphi, Wenzeslaus* itidem, omnes Ducali hac dignitate juxta *Axioma Electorale* inclyti. Hæc linea, ubi per mortem finiebat, Dignitas

gnitas illa ad Marggravios Misniæ pervenit. Inter eos primus Fridericus Bellicosus per Fridericum Placidum filium adeptus est nepotes Ernestum & Albertum, in quibus hæc linea Domus Saxonice in Ernestinam & Albertinam divisa est. Penes Ernestinam permanfit Ducalis hæc dignitas cum Electorali usque ad annum Superioris seculi XLVII. ubi in Johanne Friderico Martyre à Carolo V. infeliciter ad Mulbergam victo, finiit, Translata, inde in Albertinam lineam VI. Electores hæctenus nobis Augustos, faustos, & felices dedit. Vid. Kranzius Lib. 5. cap. 25. Saxon. lib. 6. cap. 7. & 38. Georg. Spalat. in Chron. Saxon. lib. 2. Albin. in Chron. Misn. tit. 16. Münsterus in Cosmographia lib. 5. cap. 400. p. 1176. seqq. Sleid. Histor. lib. 19. Atque hos omnes Ducum Saxonie titulo splendidos sub nomine Domus Saxonice hoc loco intelligimus, sive à Bernhardo usque ad Albertum III. ejus lineæ, sive à Friderico I. Marggravo Misniæ per Ernestinam & Albertinam lineam in hunc usque diem descendant, sive Duces tantum sive Electores Saxonie simul sint fuerintque.

Insignia dicuntur à signando, ut indicia ab indicando, q. d. in signum. *Insignia enim signa sunt splendida alicujus familie; vel etiam res strenue gestas & insigniter notatas designant, unde nomen traxerunt suum. Nos Germani insignia dicimus Wappen/ antiqua scribendi & pronunciandi ratione, etiam hodie adhuc Saxonibus usitata, ut quæ nobis Wassen/illis Wappen/f. in p. mutato frequentissime, dicantur. Unde de Origine Insignium non obscure liquet. Germanice omnino Nobilitatis insignia, ut de aliis gentibus nihil dicam, è militia Veterum Germanorum ad nos usque mansisse, ex Tacito liquet. Quum enim majores nostri scuta lectissimis coloribus distingverent, uti sunt verba ejus in libello de Moribus Germanorum (quæ fucatas colore tabulas lib. 2. Annalium appellat,) & capita variis formis terribilia redderent, insignibus suis materiam tam inferiorem quam superiorem suppeditarunt. Inde usus eorum ad nostra usque tempora non tantum retentus, sed etiam auctus, & sæpe in abusum conversus est.*

In genere *Insignia* definiiri possunt, quod sint *Signa summi Principis autoritate alicui concessa, aut propria voluntate assumpta, personam à persona, familiam à familiis, Civitates à Civitatibus, Collegia*

B

à Col-

à Collegiis vario distinguentis. *Linnaeus, Tom. 3. Jur. Publ. Imp. Romano-Germanici c. 6. de Insignibus num. 13.*

§. 4. Insignia verò secundum hanc latitudinem multipliciter distingvi possunt. Pro diversa Conferentis autoritate vel Publica vel Privata sunt. Pro diversitate Subjecti alia Secularia alia Ecclesiastica dicuntur. Et quæ id generis plura assignari possunt. Nobis hoc loco sufficiet si 1. inter *vulgaria & Ducalia*. 2. inter *partialia & totalia*. 3. inter *dignitatis & officii* Insignia distinxerimus. Quæ enim præter has insignium dantur distinctiones, eæ aut huc non spectant, aut ex natura subjecti & reliquis circumstantiis determinantur. Sertum autem nostrum *Rutaceum* non inter *Vulgaria* sed *Ducalia* recensendum esse Insignia, sola Domus Saxonica præminentia evincit. Sic illud ipsum esse in *partialibus* ad oculum patet exindè, cum ex pluribus constituatur: Nec ad *officium, Electorale* nimirum, sed ad *Dignitatem Ducalem*, id pertinere, confirmat vel ipsa *Ruta*, omnibus Dignitatis hujus consortibus communis. Quod autem *Electorii* in hac illustrissimâ Domino muneris Insignia attinet, ea constituunt *Gladii duo stricti & decussatim compositi*. *Linnaeus Lib. 3. Jur. Publ. Imp. Rom. Germ. c. 10. n. 28. undè Albinus Comment. novo de Misn. Cap. 10. n. 29. tit. 16. Der Chur Sachsen Wappen ist eine Fahne / so oben schwarz und unten weiß / darinnen zwey rothe Schwerdter überschrenckt.* Cum enim potentissimus hic S. R. Imperii Archimareschallus in Comitibus ac Processionibus Imperialibus gladium Imperialem evaginatum strictumque in peculiaris Majestatis Symbolum Imperatori præferat, non solum nomen *Protospatharii* sed & insignia duorum gladiatorum accipit. Vide sis *Oratiunculam meam de Ense Electorio*, ubi cuncta de Insignibus plenius.

§. 4. Cæterum dignitatis Principalis jam ab antiquo in Germania nostra supra vulgus nobilium augustiora fuere insignia, appictis etiam tabulis animalium terræ nostræ imaginibus e. g. eqvis, tauris, urfis, lupis, &c. Hinc *Quintilianus etiam lib. 6. c. 3.* imaginem Galli in scuto Mariano Cimbrico, seu quod Marius Cimbris eripuerat, depictam refert. Imò ut circa *Regiam Saxoniam*

nicam Domum hæreatus, Wittekindus adhuc gentilis in insignibus suis equum atrum, post Christianus, volente ita Carolo Magno candidum habuit, recensente *Kranzio Lib. 2. Cap. 2. & 24. Sax. Georg. Fabricius Lib. IV. Orig. Saxon. p. 440.* ita depingit: Usus est (Wittekindus) pro insigni, gentis more credo, *Eqvo Saliente & in pedes priores erecto*, qui coloris nigri fuit, quem Carolus ab ipsius baptismo in candidum mutavit: Usus præterea more familiaræ tribus foliis nymphææ, ut vulgus interpretatur, vel ut alii opinantur, tribus fibulis, quibus ornatus in sine pugio aut gladius, quod insigne (hodie) proprium est Comitatus Brenensis. Vetera autem Orientalis Saxoniarum arma fuere tres semicirculi, cum aliquantis intus angulis circularum rubris, id quod denotat *Kranz. lib. 9. Saxon. c. 19.* Constat proinde Veteres præter animalia aliarum rerum imaginibus in Insignibus usos fuisse. Quæ itidem variæ pro varietate occasionum, quæ eam suppeditarunt. Atque inter has *Rutam* quoque nostram referimus.

LEMNISCUS II.

Sertum Rutaceum, Friderico Barbarossæ, suos debet ortus.

I.

Falciola.

- §. 1. *Friderici I. Imperatoris descriptio, ejus patriæ, nominum, rerum gestarum, fortunæ, mortis, collatæ Rutæ*
 §. 2. *Potestas conferendi Ducibus & augendi insignia competit Imperatori in Imperio.*

II.

Flosculi.

Fridericus hic currente Seculo XII. vixit, natus in oppido Weiblingen, Anno ejus XII. Flectus Imperator Francofurti LII. Nonis Martii: Consecratus primò Aquisgrani ab Arnolde Archiepiscopo Colonienfi, VII. Idus Martii Dominicâ Latere eodem anno, postea autem Romæ ab ipso Pontifice Hadriano coronatus VI. Calend. Julii, vel ut alii XIV. Julii, Anno LV. Denatus tandem